

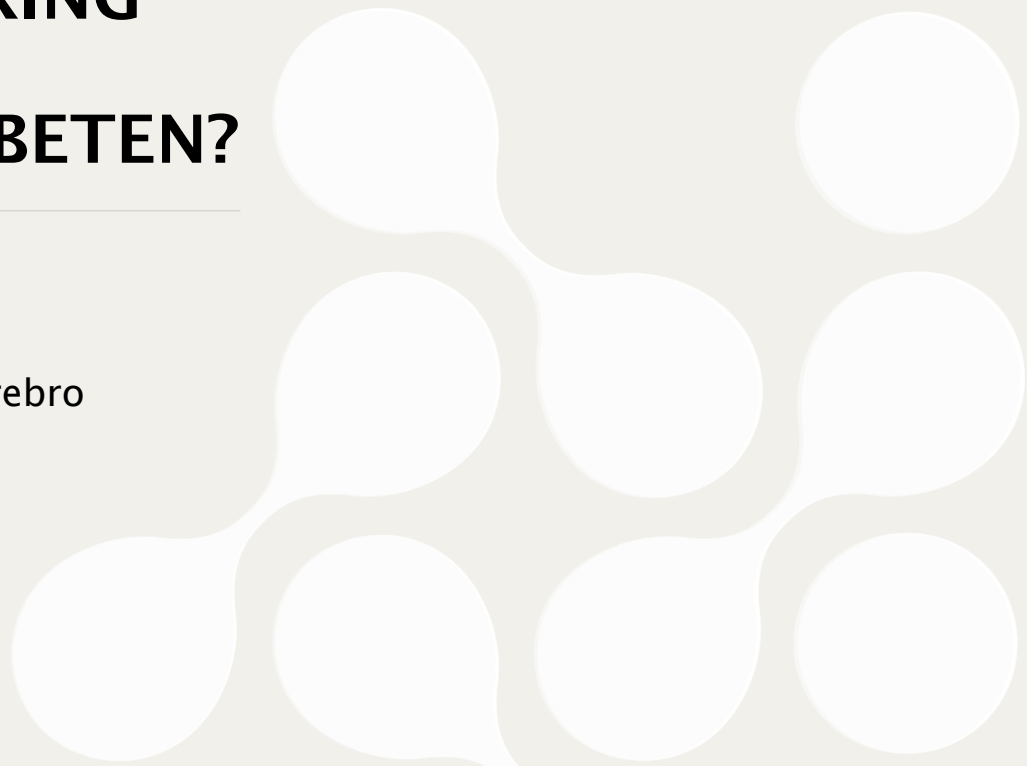
BEHÖVS PROJEKTERING AV KONSERVATORSARBETEN?

Hélène Svahn Garreau

Svenska kyrkans fastighetsdagar i Örebro

2018-11-21

VAD ÄR KONSERVERING?

NORDISKA KONSERVATORFÖRBUNDET SVERIGE

NKF-S är en ideell förening för konservatorer i Sverige. Våra medlemmar arbetar med bevarandefrågor gällande konst-, kultur- och naturhistoriska föremål och miljöer. NKF-S arbetar för en hög yrkesmässig standard bland medlemmarna och för att främja professionens specialistområden.

[Läs mer om föreningen.](#)

Konservatorers uppgift är att förhindra och förebygga nedbrytningen av föremål genom att vårda, konservera och restaurera dem.

[Läs mer om konservering.](#)

[Hitta en konservator.](#)

Associerat medlemskap i NKF-S är öppet för alla intresserade. Ordinarie medlemskap kan sökas av den som har minst treårig svensk eller internationell akademisk utbildning inom konservering.

[Läs mer om hur du kan bli medlem i föreningen.](#)

European day of conservation-restoration of cultural heritage

Europe

Sunday, 14 October, 2018

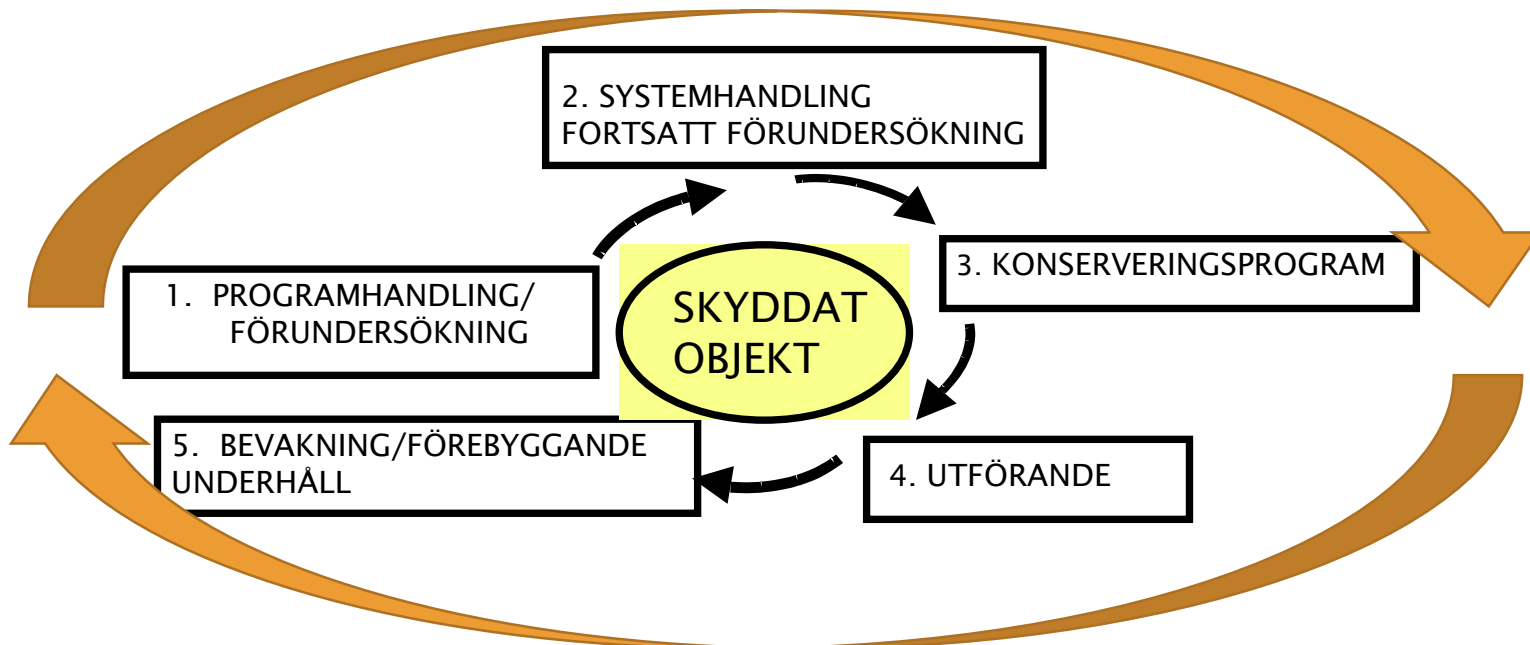
Nyckelhä
Elisabet

Search

KONSERVERINGSPROCESSEN

UNDERSÖKA - FÖRSTÅ - VÄRDERA - TOLKA - FÖRESLÅ - UTFÖRA -
BEVAKA - FÖREBYGGA - UNDERHÅLLA

PROJEKTERINGSKEDE

FÖRVALTNINGSKEDE

BYGGSKEDE

PROJEKTERINGSSKEDE

Förundersökning och framtagande av ett förfrågningsunderlag

1) Programhandling

En översiktlig inventering av ramarna kring projektet och vad som ska ske i nästa skede.
Tillstånd krävs om provkonservering ska utföras.

2) Systemhandling. Bestäms vad som ska göras

Tillstånd krävs om provkonservering ska utföras.

3) Konserveringsprogram

Testning och provkonservering upprättande av program som ligger till grund för upphandling av en konservatorsentreprenör.

PROJEKTERINGSSKEDE

Förstå

- Objektundersökning
- Konstruktion, material och skador
- Naturvetenskapliga analyser av material
- Klimatundersökning
- Arkivsökning

Värdera

- Kulturvärden

PROJEKTERINGSSKEDE

Konserveringsprogram

- Långsiktiga, hållbara och anpassade lösningar genom kravspecifikation på material och metoder
- Motivera åtgärdsförslaget och valet av material och metoder
- Visa omfattning på föreslagna åtgärder
- Diskutera den estetiska presentationen
- Provkonsivering

Maria Magdalena kyrka, Stockholm
Kartering begravningsvapen korset
Datum: 2013-09-27
Katerad av: Tove Nylén

PROJEKTERINGSSKEDE EXEMPEL MARIA MAGDALENA 2014-2015

TYRÉNS

FÖRPROJEKTERING AV KONSERVATORSARBETEN
**MARIA MAGDALENA KYRKA-
INVENTARIER**

2012-11-26

TYRÉNS

SYSTEMHANDLING KONSERVATORSARBETEN
**MARIA MAGDALENA KYRKA – INVENTARIER
OCH FAST INREDNING**

2013-11-04

TYRÉNS

Maria Magdalena kyrka
**KALKYL AV
KONSERVERINGSKOSTNADER**

2014-01-22

acta KonservingsCentrum AB
Svenska kyrkan

Tyrens
ÅS, Nallebo Svante Corneus
118 00, Stockholm

Datum 2015 08 07

Restaurering av Maria Magdalena kyrka
**Bilaga 4 ÅTGÄRDSPROGRAM
Metallkonsivering**
Ljusredskap i Maria Magdalena kyrka, Stockholm
Utfört av Annmaria Christensson, Acta Konservingscentrum AB

Sammanfattning
Beställaren vill restaurera ett stort antal ljusredskap i Maria Magdalena kyrka. Beställaren vill restaurera ett stort antal ljusredskap i Maria Magdalena kyrka. Beställaren vill restaurera ett stort antal ljusredskap i Maria Magdalena kyrka.

TYRÉNS Svenska kyrkan

BYGGHANDLING
BILAGA 1 ÅTGÄRDSPROGRAM MALERIKONSERVATOR

RESTAURERING AV MARIA MAGDALENA KYRKA
2015-08-07

acta KonservingsCentrum AB
Svenska kyrkan

Restaurering av Maria Magdalena kyrka
Bilaga 3. Åtgärdsprogram textilkonservator
Baldakin från Maria Magdalena kyrka i Stockholm
Utfört av Susanna Oden, textilkonservator, Datum: 2015-08-07

Sammanfattning
Beställaren vill restaurera ett stort antal textilkonservator i Maria Magdalena kyrka. Beställaren vill restaurera ett stort antal textilkonservator i Maria Magdalena kyrka.

BYGGSKEDE

- Bygghandling upprättas av konservatorsprojektör
- Konservatorsentreprenör utför konservatorsarbetet enligt handling
- Medverkande konservatorsteknisk kontrollant
- Besiktningsman konservering

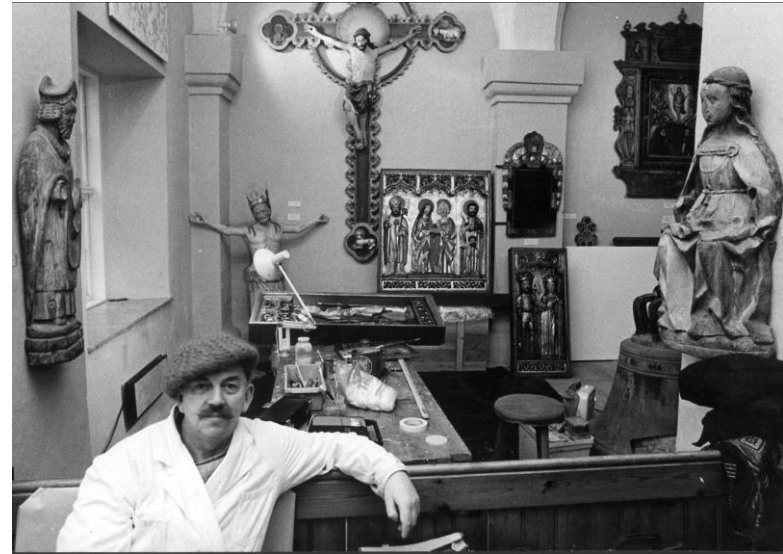

BYGGSKEDE

NÅGRA RÅD

1. Ska följa programmet och ev. avvikelser från programmet skall diskuteras med kontrollant.
2. Konservatorsteknisk- antikvariskt medverkande bör vara en konservator och eventuellt biträda antikvariern.
3. Besiktning bör utföras av konservator.
4. Olika lagstiftning styr besiktning (AB 04 - Allmänna bestämmelser för byggnads-, anläggnings- och installationsentreprenader) och antikvarisk medverkade (KML - kulturmiljölagen)

BYGGSCHEDE - EXEMPEL GUSTAF VASA KYRKA 2016-2017

Medverkande teknisk
konservatorskontroll under arbetet
metall, sten och interiör.

Diskuterar metoder och material,
eventuella ändringar

Förbesiktning under
huvudbesiktningsman vida flera tillfällen
innan ställningarna tas ner.

Slutbesiktning

UTFÖRANDESKEDE

Rapporter

Konsvereringsprojektör

PM

Rapport konservatorsteknisk medverkan

Del- och slutbesiktningsutlåtande som bilaga till huvudbesiktningsman.

Konservatorsentreprenör

Rapport enligt instruktioner i konserveringsprogrammet.

 TYRÉNS

RAPPORT
GUSTAF VASA KYRKA INTERIÖR
KONSERVATORSTEKNISK MEDVERKAN

2017-12-15

Konsvereringsrapport
Gustaf Vasa kyrkas
Interiör

2016 - 2017

 Stochelma
WELFARE & CONSTRUCTION AB

Gustaf Vasa sten i fasad - konserveringsrapport

GUSTAF VASA KYRKA
Sten i fasad
Rapport över utförda åtgärder

Skulptur från dörra portalen före och efter åtgärder

 SKANSKA
STENKONSERVATION 2017

1

Slutbesiktningsutlåtande
GUSTAF VASA KYRKA KONSVERING
AV FYRA PORTALER OCH TEXTTAVLAN

2017-10-23

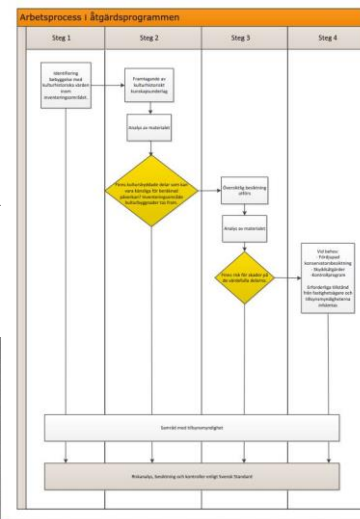
FÖRVALTNINGSSKEDE

Vård - normalt underhåll enligt vård- och underhållsplan.

Förebyggande åtgärder – se till att det är klimat och städning viktigt

Risikanalyser

I vissa fall krävs bevakning/monitoring tex vid vibrationspåverkan.

FÖRVALTNINGSSKEDE EXEMPLET ÖSTRA RYDS KYRKA 2015 -

Övergripande riskanalys

- Ha rätt placering, upphängning och förvaring
- Förhindra stöld och vandalism
- Förhindra brand
- Förhindra vattenläckage
- Förhindra biologiska och skadedjursangrepp
- Förhindra Föroreningar/nedsmutsning
- Se överbelysning: Påverkas av ultraviolett och infrarött
- Klimatet: Fel temperatur eller fel luftfuktighet
- Ha koll på omgivande miljö, vibrationer och plan för katastrofer
- Hantering vid användning och städning

 TYRÉNS

Östra Ryds kyrka, Österåkers kommun
VÅRD- OCH UNDERHÅLLSPLAN
KYRKLIGA INVENTARIER

Svenska kyrkan
ÖSTERÅKER-ÖSTRA RYDS
FÖRSÄMLING

2015-10-16

VARFÖR SKA VI HA PROJEKTERING AV KONSERVERING?

- Bättre kostnadskontroll eftersom de beräknas i förväg från annan part än konservatorsentreprenören
- Bättre handlingar att följa upp under utförandeskedet
- Kvalitetskontroll - både för myndigheterna och för församlingen eftersom konservator inte är en skyddad titel eller att det finns certifieringsorgan
- Besiktningen blir mer professionell - eftersom det finns tydliga handlingar att besiktiga mot

Endast föremål och arkitekturbunden konst med synnerligen höga kulturvärden åtgärdas av en konservator.

Eftersom dessa värden är oersättliga så borde de åtgärdas där det finns kvalitetskontroll.

Med fler professionella konservatorer inblandade så minskar riskerna att något går fel.

TACK!